

ปัญหาการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์¹

กนกพิชญ์ เวียงพล²

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งในบางประเทศกำหนดเป็นเงื่อนไข โดยต้องมีการบันทึกงานให้ปรากฏลงบนวัตถุหรือสื่อใด ๆ ที่จับต้องได้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ สำหรับประเทศไทยได้กำหนดเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ไว้ เป็นหลักสำคัญคือ งานนั้นจะต้องเป็นงานสร้างสรรค์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 กล่าวคือ ต้องเป็นงานที่แสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว เพราะกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองรูปแบบของการแสดงออกทางความคิด มิได้ให้ความคุ้มครองหรือคลุมถึงความคิด ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 วรรคสอง ดังนั้น งานใดที่เป็นเพียงความคิดซึ่งยังมิได้มีการแสดงออกมาโดยวิธี รูปแบบ หรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง งานนั้นจะยังมิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

นอกจากนี้ มาตรา 6 วรรคสอง ไม่ได้ให้ความคุ้มครองคลุมไปถึงขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ด้วย

งานที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ จะต้องเป็นงานที่กฎหมายกำหนดไว้ แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ซึ่งเป็นงานที่ได้แสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นงานที่เกิดจากการริเริ่มขึ้นเองของผู้สร้างสรรค์ โดยมิได้ทำซ้ำ ลอกเลียน หรือดัดแปลงมาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ งานลิขสิทธิ์นั้นเมื่อแสดงออกมาแล้วจะต้องมีการบันทึกงานให้ปรากฏเป็นรูปร่างลงบนวัตถุหรือสื่อใด ๆ ที่สามารถจับต้องได้หรือไม่ ซึ่งในการบันทึกงานงานดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในหลายประเทศ ซึ่งสำหรับการบันทึกที่งานให้ปรากฏเป็นรูปร่างของกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยในไม่ได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายโดยชัดเจน ซึ่งหากพิจารณาตามมาตรา 6 วรรคแรก ที่กำหนดในเรื่องการแสดงออกของงานนั้น ก็บัญญัติไว้เพียงกว้าง ๆ เท่านั้น โดยมีนักกฎหมายออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกงานเป็นสองฝ่าย

ความคิดเห็นแนวแรก เห็นว่า การบันทึกงานไม่ใช่เงื่อนไขของการได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาโดยแสดงออกมาซึ่งความคิดก็จะได้รับการคุ้มครองทันทีโดยไม่ได้ผ่านสื่อกลางอันเป็นวัตถุใดที่จับต้องได้ เพราะกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ วัตถุแห่งสิทธิคืองานที่สร้างสรรค์ขึ้นซึ่งเป็นสิ่งไม่มีรูปร่าง ตัววัตถุ เช่น หนังสือเป็นเพียงพาหะหรือสื่อของงานเท่านั้นมิใช่ตัวงาน และงานที่สร้างสรรค์ขึ้นก็สมบูรณ์แล้วแม้ยังมิมีการบันทึกลงบนวัตถุใด ๆ ก็สามารถถูกละเมิดได้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ และคณะกรรมการการสอบ คือศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิจิตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนเชื้อสกุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดังนั้น การแสดงออกด้วยคำพูด เช่น ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ ไม่ว่าจะแสดงออกมาด้วยวิธีใด ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ความคิดเห็นแนวที่สอง เห็นว่า งานลิขสิทธิ์จะต้องมีการบันทึกลงวัตถุหรือสื่อใด ๆ ที่สามารถสัมผัสจับต้องได้จึงจะได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์ต้องมีวัตถุแห่งสิทธิ์มารองรับจึงจะเกิดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะหวงกันได้ หากเป็นเพียงแต่คำพูด การแสดงออกมายังไม่ถึงเป็นวัตถุที่จับต้องได้สัมผัสได้ กล่าวได้ว่า ลิขสิทธิ์จะอยู่ลอย ๆ ไม่ได้ ต้องมีการบันทึกของงานมารองรับจึงจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ซึ่งความเห็นทั้งสองฝ่ายในการบันทึกงานลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยก็ยังคงเป็นปัญหาว่า จะต้องมีการบันทึกหรือไม่ ซึ่งยังไม่มีคำพิพากษาวินิจฉัยว่าเป็นไปในแนวทางใด

จากการศึกษาประเด็นปัญหาการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนในกฎหมาย จึงสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์ การกำหนดประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ต้องมีการบันทึก งานที่สร้างสรรค์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นงานที่แสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใดแล้วตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 ฉะนั้นงานประเภทที่มีการบันทึกลงบนวัตถุที่หรือสื่อใด ๆ ที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ก็จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่สำหรับงานที่ไม่มีการบันทึก ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายหรือกล่าวเป็นคำพูด งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม หรือในงานประเภทอื่น ๆ ที่มีการแสดงออกมาโดยไม่มีการบันทึกลงในวัสดุที่จับต้องได้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไทยหรือไม่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ไม่ได้มีการบัญญัติรูปแบบการแสดงออกซึ่งความคิดไว้อย่างชัดเจนว่าจำต้องมีการบันทึกงานลงบนวัตถุใด ๆ หรือไม่ ซึ่งในแต่ละประเทศนั้นได้กำหนดการบันทึกงานลิขสิทธิ์ไว้แตกต่างกัน เช่น

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเงื่อนไขสำคัญไว้ คือ งานที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมานั้น จะต้องมีการแสดงออกมาโดยทำให้ปรากฏโดยการบันทึกงานนั้นลงบนสื่อใด ๆ ที่สามารถมองเห็นหรือรับรู้ได้ ดังนั้นงานที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใด จะต้องเป็นงานที่เข้าหลักการแสดงออกซึ่งความคิดโดยเป็นงานริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และงานนั้นจะต้องบันทึกลงบนสื่อใด ๆ ให้ปรากฏออกมาเป็นงานนั้น

ประเทศอังกฤษได้บัญญัติไว้ในมาตรา 3(2) ว่า ในการที่จะได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในงานประเภทดังกล่าว กรณีจะต้องมีการบันทึก (fixation) ลงในสื่อที่จับต้องได้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือบันทึกด้วยวิธีอื่นใดจึงจะได้รับการคุ้มครอง ซึ่งเป็นเพียงการกำหนดในงานบางประเภทเท่านั้น ที่ต้องมีการบันทึกงานลงบนสื่อใด ๆ จึงจะได้รับความคุ้มครอง เป็นเงื่อนไขในการได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ ได้แก่งานประเภทงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม และงานดนตรีกรรม

ประเทศฝรั่งเศสสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์นั้นเป็นการคุ้มครองทางด้านความคิดไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใด รูปแบบของการแสดงออกแบบใด ซึ่งงานที่ถือว่าเป็นที่ได้มีการริเริ่มสร้างสรรค์งานนั้น

จะต้องมีการสร้างสรรค์ที่มีใช้การทำงานที่มีอยู่เดิม หากแต่เป็นการแสดงออกถึงรสนิยม สติปัญญา และวิทยาการของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งก็คือบุคลลลักษณะของผู้สร้างสรรค์ในการประพันธ์หรือการแสดงออก ประมวลกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศฝรั่งเศสไม่ได้กำหนดในเรื่องการบันทึกงานไว้ แต่ได้ให้การคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ซึ่งไม่ว่าจะมีรูปแบบการแสดงออกอย่างไรก็ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ เพียงสามารถมีการรับรู้ได้ถึงงานที่สร้างสรรค์ขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางประสาทสัมผัสใดก็ตาม ดังนั้น งานลิขสิทธิ์ที่จะได้รับการคุ้มครองในประเทศฝรั่งเศสจึงไม่ต้องมีการบันทึกงาน

เมื่อพิจารณาอีกทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศอนุสัญญากรุงเบอร์นซึ่งเป็นมาตรฐานในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ยังได้ระบุไว้ให้เป็นเรื่องของกฎหมายภายในแต่ละประเทศ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 2 ว่าของ The Paris Act ว่า ให้เป็นเรื่องของกฎหมายภายในของประเทศภาคีที่จะระบุว่าการบันทึกงานเป็นเงื่อนไขในการได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่ เนื่องประเภทที่เป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเบอร์นนั้นมีหลายประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศก็ใช้ระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการกำหนดเงื่อนไขในการบันทึกงานจึงขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในแต่ละประเทศ

อีกทั้งเมื่อพิจารณาประเภทของงานลิขสิทธิ์แต่ละประเภทแล้ว มีลักษณะของงานที่แตกต่างกัน งานบางอย่างไม่จำเป็นต้องมีการบันทึกงานเนื่องจากการแสดงออกของงานนั้น สามารถรับรู้ได้โดยไม่ต้องมีการบันทึก เช่น จากการได้ยินหรือสัมผัสด้วยตา ซึ่งงานในลักษณะนี้ส่วนใหญ่เป็นงานที่แสดงออกทางกายภาพ เช่น การกล่าวสุนทรพจน์ คำปราศรัย แสดงดนตรีสด ร้องเพลง งานนาฏกรรม เป็นต้น ซึ่งงานประเภทดังกล่าวนี้ไม่จำเป็นต้องมีวัตถุใด ๆ มารองรับ เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ที่ไม่ได้กำหนดเอาไว้สำหรับเงื่อนไขการบันทึกงานให้ปรากฏนั้น แต่เมื่อผู้สร้างสรรค์สร้างงานตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์กำหนดไว้ งานนั้นก็จะเป็นงานที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทันทีตั้งแต่ได้สร้างสรรค์งานขึ้น แต่เนื่องจากความไม่ชัดเจนในกฎหมายและยังไม่มีแนวคำพิพากษาในประเด็นนี้ทำให้ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องการตีความ

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับผลทางกฎหมายของการกำหนดให้มีหรือไม่มีของการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์ กรณีที่มีการละเมิดเกิดขึ้นนั้น หากเป็นงานที่มีการบันทึกไว้เป็นก็จะเป็นปัญหาในกรณีพิสูจน์ว่าใครเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ แต่กรณีในงานที่ไม่มีการบันทึกไว้ให้ปรากฏเป็นรูปร่างบนสื่อที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ เป็นงานที่ไม่มีตัวตน หรือเป็นงานที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวนั้น หากเกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ก็จะเป็นปัญหาต่อตัวเจ้าของผลงานในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของ และในกรณีผู้ที่ใช้งานซึ่งอาจไม่รู้ว่าจะงานดังกล่าวนี้มีลิขสิทธิ์ซึ่งจะสามารถพิสูจน์ความไม่รู้ในการละเมิดของตนเองอย่างไร รวมทั้งในการพิจารณาของศาล

ผลต่อตัวผู้สร้างสรรค์และตัวเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ กรณีงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่มีการบันทึกจะมีปัญหาในเรื่องการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของ ซึ่งหากจะพิสูจน์ว่าใครเป็นผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ หรือเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ขึ้นก็ต้องมีหลักฐานการสร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์ หรือหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของ เมื่อการที่ไม่มีการบันทึกเป็นวัตถุที่จับต้องได้ก็ทำให้ยากต่อการพิสูจน์ ซึ่งตามกฎหมายลิขสิทธิ์การ

พิสูจน์ความเป็นผู้สร้างสรรค์และการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ มาตรา 62 วรรคแรก ข้อสันนิษฐานเรื่องความมีอยู่และความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง หรือคดีอาญา ซึ่งให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งถือว่าเป็นข้อสันนิษฐานที่มีความหนักแน่นและเป็นผลประโยชน์ต่อตัวโจทก์ที่ฟ้องคดี แต่ข้อสันนิษฐานดังกล่าวตามวรรคแรกนั้น หากจำเลย ได้แย้งว่าไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะไม่สามารถนำมาใช้ได้ ซึ่งภาระในการพิสูจน์ก็จะตกอยู่กับตัวโจทก์ ในการที่ต้องหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์ หรือเป็นเจ้าของผลงานลิขสิทธิ์ และตาม มาตรา 62 วรรคสาม เป็นข้อสันนิษฐานในงานที่ไม่มีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ และมีชื่อหรือสิ่งใดที่ ใช้แทนชื่อบุคคลอื่นให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ จะเห็นได้ว่ามาตรา 62 ของ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของนั้นกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับงานที่ไม่มีการ บันทึกให้ปรากฏเป็นรูปร่างว่าจะต้องมีการพิสูจน์อย่างไร จึงทำให้เกิดปัญหาในงานที่ไม่มีการบันทึกไว้ ซึ่ง ไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่างานนั้นผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานขึ้น

ผลต่อผู้ใช้งานลิขสิทธิ์สำหรับงานลิขสิทธิ์ที่ไม่มีการบันทึกนั้น อาจทำให้ผู้ใช้งานไม่ทราบถึงความ เป็นเจ้าของในงานดังกล่าว เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ถึงความเป็นเจ้าของงานและยากต่อการสืบหา ข้อมูล ทำให้ผู้ใช้งานเกิดอุปสรรคต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และส่งผลให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์มากขึ้น หลักข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของประเทศไทยซึ่งเป็นการใช้งานลิขสิทธิ์อย่างเป็นธรรมเป็นข้อยกเว้นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 วรรคแรก บัญญัติยกเว้นให้การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของ บุคคลอื่น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการกระทำดังกล่าวไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงาน อันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์ เกินสมควร การใช้งานลิขสิทธิ์ที่ไม่มีการบันทึก และไม่ปรากฏเจ้าของผลงานเมื่อมีผู้ต้องการใช้ประโยชน์ก็ ต้องอยู่ในหลักการณการใช้ลิขสิทธิ์อย่างเป็นธรรมเช่นกันจึงจะได้ประโยชน์จากข้อยกเว้นตามมาตรา 32 วรรคแรก

สำหรับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยนั้นยังไม่มีมาตรการเกี่ยวกับกรณีของการใช้งานในกรณี งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่ทราบถึงความเป็นเจ้าของงาน ดังนั้น ผลต่อตัวผู้ใช้งานเมื่อไม่สามารถรับรู้ความเป็น เจ้าของในงานดังกล่าวได้ เมื่อมีการนำไปใช้ประโยชน์อาจส่งผู้ให้ผู้ใช้งานละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าว ได้

ผลต่อศาล การพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง กระบวนการพิจารณาการยื่นฟ้องคดีและการยื่นคำให้การ ตามข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540 ข้อ 7 มีข้อกำหนดว่า ให้คู่ความแนบสำเนาเอกสาร รวมถึงวัตถุที่ใช้บันทึกข้อมูล ที่เป็นประเด็นหลักแห่งคดี พร้อมกับคำฟ้องและคำให้การ ดังนั้น ในการพิจารณาคดีของจะพิจารณาจาก พยานหลักฐานเป็นสำคัญ สำหรับงานที่ไม่มีการบันทึกเมื่อเกิดคดีพิพาทขึ้นสู่ศาลในการพิจารณาคดีทำให้มี ปัญหาในเรื่องพยานหลัก การพิสูจน์ถึงความเป็นเจ้าของที่แท้จริงของงาน หลักเกณฑ์ในการพิจารณาของ ศาลส่วนใหญ่เน้น ในการนำสืบพยานหลักฐานจะเป็นพยานหลักฐานเช่นเดียวกันกับในคดีแพ่งสามัญ ได้แก่

พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ สถานที่ หรือความเห็นของผู้เชี่ยวชาญซึ่งมาให้ความเห็นในการประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งขึ้นอยู่กับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล ในงานลิขสิทธิ์ที่ไม่มีการบันทึกเนื่องจากขาดพยานหลักฐานสำคัญในการพิจารณา

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

2.1 ปัญหาการกำหนดประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ต้องมีการบันทึก

แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อความชัดเจนในการตีความของกฎหมาย ในงานลิขสิทธิ์ของไทยว่าจะต้องมีการบันทึกงานหรือไม่ ดังนั้นเพื่อให้มีแนวทางไปในทางเดียวกันจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมในวิธีการแสดงออกในมาตรา 6 วรรคหนึ่ง ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด โดยเพิ่มเติมข้อความไปอย่างชัดเจนว่า มาตรา 6 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติม ว่า “งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด และไม่ว่างานดังกล่าวจะมีการบันทึกแล้วหรือไม่”

2.2 ปัญหาผลทางกฎหมายของการกำหนดให้มีหรือไม่มีของการบันทึกงานอันมีลิขสิทธิ์

2.2.1 ผลต่อตัวเจ้าของงานลิขสิทธิ์ในงานที่ไม่มีการบันทึก เจ้าของงานลิขสิทธิ์ควรสงวนสิทธิ์ของตนเองไว้โดยการแสดงหรือสร้างพยานหลักฐานสำหรับงานในลักษณะหรือประเภทงานที่ไม่มีการบันทึก เพื่อไม่ให้เกิดข้อยุ่งยากในการพิสูจน์การเป็นเจ้าของงานในภายหลัง

2.2.2 ผลต่อตัวผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ในงานที่ไม่มีการบันทึก เสนอแนะให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการสืบค้นหาตัวเจ้าของงานลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ต่อการใช้งานลิขสิทธิ์ โดยนำหลักเกณฑ์ตามร่างกฎหมายฉบับ H.R. 5439 กับร่างกฎหมายฉบับ S. 2931 ของประเทศสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้อย่างเหมาะสมในประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้ผู้ใช้งานลิขสิทธิ์สามารถดำเนินการสืบค้นเจ้าของก่อนจะนำงานไปใช้ประโยชน์โดยต้องแสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของอย่างเพียงพอ

2.2.3 ผลต่อศาลในการพิจารณาคดีลิขสิทธิ์ที่ไม่มีการบันทึก เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540 ในการรับฟังเพื่อพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ โดยให้ศาลรับฟังได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

ไชยยศ เหมะรัชตะ. **ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ นิติธรรม, 2562.

อรพรรณ พันธ์พัฒนา. **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

อรพรรณ พันธ์พัฒนา, “การคุ้มครองลิขสิทธิ์ในการบรรยายของผู้สอน”, **วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ**. ตะวัน เดชกิริตนมคงและคณะ. มุมมองของสหรัฐอเมริกาต่องานลิขสิทธิ์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของผลงาน The Perspective of The United States Of America on Orphan Woks. **บทบัณฑิตย**, 77, 64 (มกราคม-มีนาคม 2564): 24 - 25